

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/504/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4612209259
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4612209259.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Borisa Minksa, v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ s.r.o., IČO: 35 807 598, so sídlom Bratislava, Pribinova 25, (zn: ZE-4731-3913), zastúpený: Fridrich Paľko s.r.o., IČO: 36 864 421, so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava, Župné nám. 13, (zn: 39515/2014/34), o zaplatenie majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 13. februára 2015, č. k. 9C/658/2012-104 a proti uzneseniu zo dňa 24. apríla 2015, č. k. 9C/658/2012-120, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

II. Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Levice (súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 OSP) rozsudkom zo dňa 13. februára 2015, č. k. 9C/658/2012-104 žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že žalobca sa v žalobe podanej 27.09.2012 na Okresný súd Topoľčany domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 175,- eur z titulu majetkovej škody a 663,84 eur z titulu nemajetkovej ujmy, z dôvodu nesprávneho úradného postupu súdu spočívajúceho v nedodržaní 30 dňovej lehoty na rozhodnutie o návrhu oprávneného na zmenu exekútora. Uviedol, že legitímne očakával, že mu súd na jeho činnosť poskytne súdnu ochranu v zákonom predpokladanej kvalite a teda, že dôjde k reálnej zmene exekútora rozhodnutím súdu v zákonom stanovenej lehote. Nesprávnym úradným postupom však súd vystavil oprávnené záujmy žalobcu rizikám zániku povinného, zmareniu účelu konania pre stratu kontaktu s povinným alebo riziku insolventnosti povinného. Márnym uplynutím času boli reálne ohrozené legitímne očakávania žalobcu, že nastanú účinky predpokladané v § 44 ods. 8 Exekučného poriadku a správnym postupom súdu dôjde k zámene súdneho exekútora, čo bude viesť k efektívnemu a účinnému vymoženiu pohľadávky oprávneného. Postupom súdu mu však vznikla majetková škoda na správu pohľadávky pracovními výkonmi zamestnancov pomocou informačného systému 70,- eur, na udržiavanie a správu informačného systému 40,- eur, na administráciu listín, komunikáciu s pôvodným súdnym exekútorom 50,- eur a 15,- eur na administratívne spracovanie textov urgencií adresovaných exekučnému súdu, na publikačné výdaje spojené s vyhotovením urgencií adresovaných súdu, na poštovné a telekomunikačné výdaje spojené s urgovaním a kontrolou stavu konania na exekučnom súde. Za vnútorné zásahy do spoločnosti, ovplyvňovanie podnikateľského plánovania a rozhodovania, za porušenie jeho práv, stratu legitímnych očakávaní nastania predpokladaných zmien v zákonom stanovenom čase, stratu dôvery v právo a spravodlivé riešenie veci, vyvolenie rizík ohrozujúcich vymoženie pohľadávky, požaduje náhradu

nemajetkovej ujmy 663,84 eur. Intenzita zásahu do práv a právom chránených záujmov žalobcu nesprávnym úradným postupom je veľmi vysoká. Porušeniu povinnosti vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote sa snaží žalovaný zbaviť prenesením zodpovednosti na samotného žalobcu, ktorý sa vraj nedostatočne sťažoval na nečinnosť. Výšku majetkovej škody preukazuje znaleckým posudkom číslo 1/2014. K vyjadreniu žalovaného zaujal písomné stanovisko, v ktorom tvrdí, že v žalobnom návrhu boli účastníci a aj konanie označení tak, aby ich bolo možné identifikovať, zrejmy je aj titul nároku. Ďalej uviedol, že vyvinul enormné úsilie (ktoré ani nebolo možné od neho spravodlivo očakávať), aby docielil vecný posun v exekučnom konaní a za tým účelom spísal žiadosť o informáciu o stave konania dňa 18.02.2009, 20.05.2009, 20.05.2010, 23.09.2010, 17.02.2011. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku bola riadne podaná.

Žalovaný sa k žalobe písomne vyjadril dňa 14.02.2014, poukázal na vady žaloby, podanie žalobcu považuje za zmatečné, pretože sú v ňom uvádzané nepresné a neúplné údaje o exekučnej veci a navrhol postup podľa § 43 ods. 1 O. s. p. Namietal tiež, že žaloba bola podaná predčasne, pred uplynutím 6 mesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, keďže žalobca žiadosť o predbežné prerokovanie podal 23.04.2012 a žaloba bola podaná skôr. Podľa žalovaného, rozhodnutiu súdu o zmene exekútora predchádzajú úkony, ktoré musí súd urobiť po podaní žiadosti na zmenu exekútora, a preto nerozhodnutie v zákonom stanovenej lehote nemožno považovať automaticky za zbytočné prietahy a teda za nesprávny úradný postup. Nie je jasný ani titul nároku na náhradu škody a žalobca ani riadne nepreukázal, že mu škoda vznikla a tak nepreukázal ani nárok na vznik nemajetkovej ujmy. K samotnému postupu súdu v exekučnej veci uvádzal, že z praktického hľadiska je lehota na zmenu exekútora objektívne nedodržiateľná, vzhľadom na úkony súdu spojené s týmto návrhom ako je doručenie návrhu pôvodnému exekútorovi, vyčíslenie trov pôvodného exekútora, či zaslanie originálu spisu. Počas prejednávania takéhoto návrhu nemôže prísť ku škode, keď pôvodný exekútor je stále oprávnený vykonávať všetky úkony vo veci výkonu exekúcie. Žalobca vo vzťahu k predpokladom posúdenia existencie zbytočných nákladov v zmysle citovaného ustanovenia svoje tvrdenie nepreukázal. Žalovaný namietal vyčíslenie majetkovej škody s tým, že je potrebné preukázať skutočnú škodu listinami, skutočnosťami, čo žalobca neurobil. K nemajetkovej ujme žalovaný mal za to, že prietahy v konaní môže posudzovať len Ústavný súd Slovenskej republiky, prípadne Európsky súd pre ľudské práva a prietahy môžu byť konštatované v disciplinárnom konaní. Taktiež je potrebné brať do úvahy, či ide o vznik nemajetkovej ujmy u fyzických, či právnických osôb, keď treba prihliadať aj na dobré mravy u poškodenej osoby. V tomto prípade žalovaný poukazoval na nie vždy legitímne postupy žalobcu vo vzťahu k spotrebiteľom. Podľa žalovaného žalobca nepreukázal, že by v namietanom konaní došlo k nesprávnemu úradnému postupu, že by mu vznikla nemajetková ujma, či majetková škoda. Krajský súd Nitra uznesením z 22.10.2012 č. k. 25NcC/664/2012-10 prikázal vec Okresnému súdu Levice.

Vykonaným dokazovaním súd prvého stupňa zistil, že vec sa pôvodne viedla na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 12Er/477/2006. Okresný súd Topoľčany vydal poverenie na vykonanie exekúcie dňa 02.08.2006, ktorým bola poverená na vykonanie exekúcie Bc. Ivona Babušková, Exekútorový úrad, Športová 45, Nové Mesto nad Váhom. Exekútor vedie spis pod sp. zn. EX 161/2006. Od 01.02.2006 konal v uvedenej exekučnej veci Okresný súd v Partizánskom pod sp. zn. 5Er/1311/2008. Exekútor podal podnet na zastavenie exekúcie dňa 19.09.2011 a exekučný súd uznesením z 22.09.2011 č. k. 5Er/1311/2008-25 v spojení s uznesením Krajského súdu Trenčín z 05.04.2012 č. k. 23CoE/64/2012-33 exekúciu vyhlásil za neprípustnú a exekučné konanie zastavil.

Predmetom konania je náhrada majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobca uplatňuje z dôvodu, že exekučný súd nerozhodol v 30 dňovej lehote o návrhu na zmenu exekútora. Poukázal na to, že nevyhnutnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu sú: a/ protiprávny úkon resp. škodová udalosť, b/ vznik škody, c/ príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi protiprávnym úkonom (škodovou udalosťou) a vznikom škody, d/ zavinenie (len v prípade subjektívnej zodpovednosti, pri objektívnej zodpovednosti nie je podstatné, či zodpovedný subjekt vznik škody zaviniel alebo nie).

Zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je zákonom č. 514/2003 Z. z. koncipovaná ako zodpovednosť objektívna (podľa § 3 ods. 2 zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť) čo znamená, že zo strany oprávneného subjektu (poškodeneho) nie je potrebné preukazovať zavinenie vo forme úmyslu resp. nedbanlivosti, ale stačí preukázať, že škoda (ak vznikla) je výsledkom činnosti príslušného orgánu štátu (tzv. zodpovednosť za výsledok). Ústavným základom uvedenej zodpovednosti je čl. 46 ods. 3 ústavy „Každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom“.

Vzťah príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou je vzťahom príčiny a následku, ktorý musí byť priamy, bezprostredný, neprerušovaný, nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri

zistovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. Nesprávny úradný postup môže mať za následok vznik zodpovednosti podľa zákona č. 514/2003 Z. z. len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku navrhovateľa, ktoré bolo priamo a nesprostredkovane spôsobené práve (iba) týmto postupom, ktorý by bol z hľadiska zmenšenia majetku navrhovateľa rozhodujúcim, t. j. ak by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, jeho majetok by sa nezmenšil.

Dokazovaním bolo preukázané, že exekučný súd o zmene exekútora nerozhodoval, nakoľko oprávnený nepodal návrh na zmenu exekútora. V predmetnej exekučnej veci konal od počiatku až do právoplatného skončenia jeden exekútor Bc. Ivona Babušková, Exekútorský úrad so sídlom Športová 45, Nové Mesto nad Váhom. V exekučnom spise Okresného súdu Partizánske sa nenachádza žiadosť oprávneného, v ktorej by žiadal zmeniť exekútora. Exekučný súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú a exekučné konanie zastavil uznesením 22.09.2011 v spojení s uznesením krajského súdu z 05.04.2012, právoplatným 14.05.2012. Vychádzajúc z uvedeného žalobca nepreukázal, že v danej právnej veci súd nesprávne úradne postupoval, čím mal zapríčiniť žalobcovi škodu v žalovanej výške, a že existuje príčinná súvislosť medzi nesprávnym postupom a vznikom škody. Žaloba podaná žalobcom sa javí byť celkom nedôvodná, keďže sám nežiadal o zmenu exekútora, a teda súd nemal ani o čom konať, preto ju v celom rozsahu zamietol. V tej súvislosti je aj znalecký posudok pre danú vec celkom bezpredmetný. Rozhodnutie vo veci prvostupňový súd právne odôvodnil podľa ustanovení § 4 ods. 1 písm. a/ bod 1, § 9 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 a § 17 ods. 1 až 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (účinného v čase rozhodnom) ako aj podľa § 41 ods. 1, 2, § 44 ods. 8 a 9 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“).

Súd skúmal, či žalobca podal žalobu včas v trojročnej premlčacej dobe podľa § 19 a nasl. zák. č. 514/2003. Námitka premlčania vznesená žalovaným sa na daný nárok nevzťahuje, pretože exekučný súd rozhodol súd 22.09.2011 a žalobu o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy podal žalobca na súde dňa 27.09.2012. Žaloba bola podaná včas. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, podľa tvrdenia samotného žalovaného, podal žalobca 23.04.2012. Pokiaľ ide o predčasnosť podania žaloby, na čo žalovaný poukázal vo svojom písomnom vyjadrení, súd zastáva názor, že i keď žalobca podal žalobu k súdu pred uplynutím 6 mesačnej lehoty odo dňa prijatia jeho žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, v súčasnosti už táto lehota márne uplynula, keď žalovaný ani nepredložil dôkaz o tom, či a ako o žiadosti rozhodol. V čase podania žaloby k súdu síce šesťmesačná zákonná lehota ešte neuplynula, avšak v čase rozhodovania súdu táto lehota márne uplynula. Vada nedodržania lehoty sa tým zhojila a súd preto vo veci konal a rozhodol. Podľa súdu bol žalobný návrh dostatočne špecifikovaný v zmysle § 43 a nasl. O. s. p. Žalobca v petite žaloby uviedol čoho sa domáha, voči komu a z akého dôvodu. Nepredloženie dôkazov, nie je dôvod na zastavenie konania, ale na prípadné zamietnutie návrhu. Súd mal k dispozícii ako dôkaz predmetný exekučný spis.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a žalovanému, ktorý mal v konaní plný úspech náhradu trov nepriznal, pretože si ju neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, domáhajúc sa ním jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodil, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 OSP - účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ OSP), súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (§ 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. h/ OSP), nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c/ OSP) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP). Zásadne namietal skutočnosť, že súd prvého stupňa rozhodol v merite veci na základe (a s použitím) „inšpirácie“ novou právnou úpravou obsiahnutou v ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z..

V právnom štáte a osobitne v spravodlivom súdnom konaní nie je možné, aby súd interpretoval hmotné právo platné v čase vzniku právnej skutočnosti a založenia zodpovednostného právneho vzťahu pomocou hmotného práva, ktoré sa stalo súčasťou právneho poriadku až po vzniku právnej skutočnosti a po tom, čo došlo k založeniu zodpovednostného právneho vzťahu. Ak súd založil svoje rozhodnutie na takejto neprípustnej interpretácii, dopustil sa nesústreďeného postupu, ktorý má dôsledok v nesprávnom súdnom rozhodnutí. Zdôraznil, že súd bol jednoznačne pri svojom rozhodovaní viazaný ust. § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom pred prijatím zákona č. 412/2012 Z. z. a nemohol interpretovať toto ustanovenie prostredníctvom ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. Súd svojím rozhodnutím de iure a de facto aplikoval princíp priamej retroaktivity, čo je neprípustné. Namietal, že súd vôbec nevysvetlil, prečo zastáva názor,

že účastníkom nevznikol stav právnej neistoty. Právna neistota existuje vždy do času, kým nedôjde ku konečnému rozhodnutiu. V danom prípade zákonodarca vytvoril legitímnu sféru tolerancie trvania právnej neistoty určením zákonnej lehoty. Exekučný súd však ignoroval túto legitímnu sféru, na čo nemal zo zákona oprávnenie a posunul trvanie právnej neistoty do času, ktorý je z hľadiska ochrany základného práva na spravodlivý súdny proces neakceptovateľný. Exekučný súd rozhodoval o udelení poverenia na vykonanie exekúcie s čím nemal nič spoločné rozhodcovský súd. Právna istota ohľadom riadneho výkonu exekúcie nemohla byť odstránená rozhodnutím rozhodcovského súdu, ale len súdu exekučného. Ďalej dôvodil tým, že súdu neprislúcha polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konaní zákonnými lehotami a jeho povinnosťou je aplikovať platné právo a navyše jeho úvahy negujú stabilizovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, ktorá je základom štandardu ochrany základných práv v Európe, teda aj práva na spravodlivý súdny proces a osobitne práva na prerokovanie vecí v primeranom čase. Štrasburský súd opakovanie uviedol, že zodpovednosť štátu za prieťahy v konaní vzniká aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú mimosúdne faktory, ako napr. rozsah nevybavenej súdnej agendy, nárast ekonomickej trestnej činnosti atď. Štrasburský súd tiež uviedol: „Dohovor zaväzuje zmluvné štáty, aby organizovali svoj právny poriadok spôsobom vyhovujúcim požiadavkám čl. 6 ods. 1, ktorý zahŕňa aj právo na rozhodnutie vecí v primeranej lehote.“ Súd, ale ani samotný štát neprijal žiadne opatrenia na riešenie vzniknutej kritickej situácie a nedostatok takýchto opatrení nemôže byť dávaný za vinu žalobcovi a to v tejto forme, že on nepresadzoval svoj pozitívny záväzok vo vzťahu k právu na prerokovanie vecí v primeranej lehote. Žalobca takýto záväzok nemá a nechápe, aký dopad môže mať na výsledok konania skutočnosť, že súd vyjadril svoje presvedčenie o rozpore exekučného titulu so zákonom. Ide o prejav nesústredenej činnosti súdu, kedy súd vyhodnocoval skutočnosti, ktoré s predmetom konania nesúviseli.

Namietal, že predložil ako dôkaz o vzniku škody znalecký posudok č. 1/2014, ktorý vypracoval Znalecký ústav Ekonomickej univerzity v Bratislave. Týmto znaleckým posudkom bolo preukázané, že nesprávny úradný postup mal na žalobcu negatívny dopad a objektívne spôsobil zníženie jeho majetku, a to v posudku určenej výške. Ak prvostupňový súd vo svojom odôvodnení rozsudku konštatoval, že žalobca nepreukázal, že by mu postupom exekučného súdu vznikla akákoľvek škoda, pričom uviedol, že bližšie nešpecifikoval jednotlivé náklady vynaložené na správu a vedenie pohľadávky počas obdobia omeškania exekučného súdu, keďže určenie výšky majetkovej škody v žalobe nie je dôkazom o jej vzniku, potom súd nevykonal dostatočné dokazovanie oboznámením sa s predloženým znaleckým posudkom. Zo znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, ktoré náklady boli žalobcom vynaložené v súvislosti so správou a vedením pohľadávky. Súčasťou znaleckého posudku sú prílohy, ktoré v príčinnej súvislosti s omeškaním exekučného súdu predstavujú podrobný prehľad o vynaložených mzdových nákladoch, nákladoch na tlač, nákladoch na úpravu informačného systému, nákladov na poštovné a nákladov na telekomunikačné služby. Mal za to, že v konaní boli preukázané všetky zákonné podmienky pre vznik nároku na náhradu škody, a to vznik škody, existencia nesprávneho úradného postupu a príčinná súvislosť medzi škodovou udalosťou a škodou. V tomto konaní tak bolo potrebné rozhodnúť v súlade so žalobným petítom. Okrem iného namietal, že ak bol súdu doručený v čase predchádzajúcom nariadenému súdnemu pojednávaniu návrh žalobcu na prerušenie konania z dôvodu, že prebieha konanie o prejudiciálnej otázke, ktorou je rozhodnutie o porušení práva žalobcu na zákonného sudcu a práva na nestranný súd na základe ústavnej sťažnosti podanej na Ústavnom súde SR, bol súd povinný pred samotným rozhodnutím vo veci samej o tomto návrhu osobitne rozhodnúť. V tomto smere poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/174/2014.

II.

Po podaní odvolania súd prvého stupňa uznesením zo dňa 24.04.2015, č. k. 9C/658/2012-120 uložil žalobcovi, aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia zaplatil súdny poplatok za odvolanie v sume 20,- eur. Uviedol, že súdny poplatok je vyrubený podľa pol. 7a k pozn. č. 3 k pol. 1, § 5 ods. 1 písm. a/, § 17 ods. 2 a § 18ca Zákona o súdnych poplatkoch a Sadzobníka súdnych poplatkov v znení neskorších zmien. Žalobcu poučil, že môže požiadať o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Proti tomuto uzneseniu na úhradu súdneho poplatku za odvolanie podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, žiadajúc odvolací súd, aby napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poznamenal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa neobsahuje žiadne dôvody, a to skutkové ani právne, ktoré viedli súd k vydaniu predmetného rozhodnutia. Nedostatok odôvodnenia ako dôvod na zrušenie uznesenia o uložení povinnosti zaplatiť poplatok za odvolanie podľa položky 7a) konštatoval v množstve vecí, napr. Krajský súd v Žiline ako v konaní sp. zn. 8Co/295/2013. Vyrubený poplatok vo výške 20,- eur za podané odvolanie, avšak tento poplatok sa vyrubuje za žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Z uvedeného mal teda za preukázané,

že spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody a nepodliehajú mu ďalšie úkony vo veci samej ako odvolanie, dovolanie a pod. V súvislosti s uvedeným poukázal na dôvodovú správu k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch, čl. II k bodu 3. Poukázal na to, že podľa pozmeňujúceho návrhu k vládnemu návrhu zákona sa v nadväznosti na zrušenie vecného oslobodenia pri žalobách na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom navrhlo zaviesť paušálny súdny poplatok pre tieto žaloby vo výške 20,- eur, čím sa jednak čiastočne zohľadňuje účel vládného návrhu a súčasne sa zlepšuje v porovnaní s vládnym návrhom prístupu k spravodlivosti v týchto veciach, pretože sa nebude vyberať poplatok podľa percentuálnej sadzby (položka 1), ale práve ako paušálny poplatok, ktorý je podstatne nižší. V tomto smere dodal, že v predmetnej veci podal odvolanie proti rozsudku a nie žalobu. Súd teda nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku, a preto nemal byť vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie. Vyššie uvedené závery považoval za súladné s publikovaným rozhodnutím všeobecného významu, a to rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 29. marca 2007, sp. zn. 4 Cdo 39/2007. Taktiež ani v prílohe zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie odvolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Takýmto konaním súdu mu bola v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch uložená poplatková povinnosť v prípade, kde ju nemal. Takéto konanie súdu považoval za zásah do základného práva žalobcu na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR. Poznamenal, že v § 1 zákona o súdnych poplatkoch je vyjadrená ústavná zásada vyplývajúca z čl. 59 ods. 2 Ústavy, podľa ktorej dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Súdny teda vyberajú súdne poplatky za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú za návrh a za úkony štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov. V tejto súvislosti zdôraznil, že použitie analógie legis je v prípadoch vyrubenia súdneho poplatku vzhľadom na čl. 59 ods. 2 Ústavy SR vylúčené. S poukazom na uvedené, ak je účastníkovi konania v rozpore so zákon č. 71/1992 Zb. ukladaná poplatková povinnosť tam, kde ju nemá, predstavuje takýto zásah zo strany štátu spravidla i zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu ako aj práva upraveného čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR. Domnieval sa, že súd je pri výkone svojej rozhodovacej právomoci viazaný čl. 2 ods. 2, a teda platí, že môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Navyše dodal, že podľa ust. § 18ca ZoSP, z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30.09.2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30.09.2012, i keď sa stanú splatnými po 30.09.2012. V danom prípade bola žaloba žalobcom podaná pred 01.10.2012 a konanie teda začalo pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z. z., a preto je nutné v súvislosti s podaným odvolaním aplikovať právny stav platný do 30.09.2012. Do 30.09.2012 bolo podľa ust. § 4 ods. 1 písm. k/ ZoSP konanie vo veciach náhrad škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom od poplatku vecne oslobodené. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Okresného súdu Komárno sp. zn. 8C/842/2012 zo dňa 16.10.2013 a uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 16C/174/2012 zo dňa 03.01.2014.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou - účastníkom konania včas (§ 201 a § 204 OSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 OSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a/, c/ a f/ OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený na úradnej tabuli súdu najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 OSP) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako bol vyvesený na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z. z.), dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 13. februára 2015, č. k. 9C/658/2012-104 nie je dôvodné, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vo výroku vecne správny, preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Za nedôvodné považoval odvolací súd aj odvolanie žalobcu proti napadnutému uzneseniu súdu prvého stupňa zo dňa 24.04.2015, č. k. 9C/658/2012-120.

Ad I.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne práve posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav a dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Koncepcia zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 219 ods. 2 OSP vychádza zo situácie, že ak odvolací súd zastáva názor, že prvostupňový súd nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, v takom prípade nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie (s náležitosťami podľa § 157 ods. 2), ale obmedzí sa len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia. Využitie tohto oprávnenia získava takmer charakter povinnosti v prípade, že účastník v odvolaní, ktorého (aj) dôvodmi je odvolací súd viazaný (§ 212 ods. 1), uvedie úvahy, či už vo väzbe na skutkový stav alebo právne posúdenie, s ktorými sa prvostupňový súd nezaoberal. Veľakrát ide o vyjadrenia, ktoré sú až reakciou na závery prvostupňového súdu, preto logicky predstavujú novú argumentačnú bázu. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasti práva na spravodlivý súdny proces neznamená povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúce.

Súd prvého stupňa, pokiaľ ide o napadnutý rozsudok a jeho odôvodnenie, v preskúmanej veci riadne zistil skutkový stav veci, na ktorý aj správne aplikoval právne predpisy a vo veci rozhodol vecne správne, v súlade so zákonom, preto sa odvolací súd stotožňuje s presvedčivými a správnymi závermi napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, na ktoré v celom rozsahu odkazuje (§ 219 ods. 2 OSP). Odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, keďže vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie žalobou uplatneného nároku, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodnúce pre posúdenie v žalobe uplatnených nárokov na náhradu majetkovej škody a náhradu nemajetkovej ujmy. Pretože odvolací súd v celom rozsahu akceptuje i právne závery prvostupňového súdu vo veci samej, keďže na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto aj v súvislosti s danou vecou aj správne vyložil, a keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových zisteniach a právnych záveroch nič nezmenilo, odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 OSP už iba odkazuje na správne dôvody napadnutého rozsudku. A dodáva, že žalobca si vôbec nesplnil svoju dôkaznú povinnosť, nepreukázal splnenie zákonných predpokladov na vznik zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup exekučného topolčianskeho súdu a ani žiadnym relevantným spôsobom nenapadol podrobné skutkové a právne závery súdu prvého stupňa, jeho odvolanie vôbec nereaguje na správne skutkové a právne závery prvostupňového súdu uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku, preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 OSP v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny.

Ad II.

Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa o uložení povinnosti žalobcovi zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie aj toto rozhodnutie odvolací súd považuje za vecne správne, a preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Odvolací súd sa stotožňuje s napadnutým uznesením prvostupňového súdu a k námietkam žalobcu že napadnuté uznesenie neobsahuje žiadne dôvody, preto je nepreskúmateľné, odvolací súd poznamenáva, že aj keď riadne odôvodnenie uznesenia, rovnako ako rozsudku, je súčasťou základného práva účastníka súdneho konania na súdnu ochranu a s ňou súvisiaceho práva na spravodlivý proces podľa článku 46 ods. 1 a článku 48 ods. 2 Ústavy SR, stručné odôvodnenie rozhodnutia o poplatkovej povinnosti spočívajúce len v uvedení, že ide o súdny poplatok za podané odvolanie s uvedením konkrétnej položky sadzovníka súdnych poplatkov v konkrétnej veci a príslušných zákonných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch vyhovuje požiadavke dostatočného odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 OSP a nenapíňa intenzitu odňatia možnosti konať pred súdom z dôvodu nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia. Podstatou súdneho rozhodovania je totiž poskytovanie materiálnej právnej ochrany dotknutých práv a nie prepätý formalizmus pri koncipovaní súdneho rozhodnutia.

K námietke, že spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody, ale spoplatneniu nepodliehajú ďalšie úkony vo veci samej, ako sú odvolanie a dovolanie, odvolací súd dodáva, že tento právny názor žalobcu neberie na zreteľ ustanovenia Zákona o súdnych poplatkoch, a to § 2 ods. 4 tohto zákona, podľa ktorého poplatníkom je ten, kto podal odvolanie a ten, kto podal dovolanie, § 5 ods. 1 písm. a), podľa ktorého poplatková povinnosť vzniká podaním odvolania a dovolania a § 6 ods. 2, podľa ktorého sa poplatok podľa rovnakej sadzby vyberá aj v odvolacom konaní vo veci samej a poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku. Výklad žalobcu je účelový, je v rozpore so zákonom i zámerom zákonodarcu a viedol by k záveru, že v podstate žiadne odvolacie konanie, prípadne dovolacie konanie by nepodliehalo súdnemu poplatku, keďže poplatková povinnosť za odvolanie, či dovolanie voči žiadnej žalobe v sadzobníku súdnych poplatkov uvedená nie je. Rozhodnutím súdu prvého stupňa nedošlo k svojvoľnému rozširovaniu okruhu úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku a použitiu analógie legis pri vyrubení súdneho poplatku, pretože prvostupňový súd iba aplikoval ustanovenia Zákona o súdnych poplatkoch.

K argumentácii žalobcu v odvolaní s poukazom na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo 39/2007, odvolací súd uvádza, že z uvedeného rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že pokiaľ nie je stanovená sadzba súdneho poplatku za určitý druh konania v sadzobníku, teda pokiaľ určité konanie nie je ako poplatkový úkon uvedené v sadzobníku, v rámci tohto konania nevzniká ani poplatková povinnosť za odvolacie konanie. V danom prípade však už v čase podania odvolania poplatková povinnosť za tento druh konania - žaloba na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, bola stanovená. K prechodnému ustanoveniu § 18ca odvolací súd ešte dodáva, že toto ustanovenie stanovuje, že z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30.09.2012, i keď sa stanú splatnými po 30.09.2012 sa vyberú poplatky podľa predpisov účinných do 30.09.2012. Keďže v danej veci bolo odvolanie podané dňa 9. apríla 2015 a v prípade uznesenia súdu prvého stupňa zo dňa 24.04.2015, č.k. 9C/658/2012-120 išlo o súdny poplatok za odvolacie konanie, teda tento opravný prostriedok bol podaný až po 30.09.2012, nešlo ani o úkon, ani o konanie začaté do 30.09.2012, preto ak súd prvého stupňa vyrubil žalobcovi za podané odvolanie súdny poplatok podľa položky 7 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov, je jeho rozhodnutie vecne správne, preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Záverom odvolací súd poukazuje aj na Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 3. decembra 2015 k otázke vzniku poplatkovej povinnosti v odvolacom a dovolacom konaní, ak v čase podania žaloby bolo konanie oslobodené od súdneho poplatku v zmysle § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. V tomto stanovisku najvyšší súd uvádza, že „Ak bolo odvolanie (dovolanie) podané po 30. septembri 2012, vzťahuje sa na poplatkovú povinnosť v odvolacom (dovolacom) konaní právna úprava účinná od 1. októbra 2012, i keď konanie vo veci samej na súde prvého stupňa začalo pred 30. septembrom 2012.“ Ďalej sa v uvedenom stanovisku poukazuje na to, že „Občianske súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom bolo podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. v znení pred 1. októbrom 2012 ex lege vecne oslobodené od súdneho poplatku. Zákom č. 286/2012 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v znení neskorších právnych predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 286/2012 Z.z.“), došlo k novelizácii zákona č. 71/1992 Zb., ktorou bolo s účinnosťou od 1. októbra 2012 vypustené ustanovenie § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb.

Z intertemporálneho (prechodného) ustanovenia § 18ca zákona č. 71/1992 Zb. vyplýva, že z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po tomto dni. Pri výklade tohto ustanovenia treba vychádzať z celého kontextu zákona č. 71/1992 Zb. a použiť definície pojmu poplatkový úkon (§ 1 zákona č. 71/1992 Zb.), ako aj vznik poplatkovej povinnosti (§ 5 zákona č. 71/1992 Zb.) a ostatné pojmy používané v zákone č. 71/1992 Zb. Stanoviská a rozhodnutia vo veciach občianskoprávnych Zbierka stanovísk NS a súdov SR 1/2016. Ak bol poplatkový úkon navrhnutý, alebo ak je v Sadzobníku ustanovený súdny poplatok za konanie a konanie začalo do 30. septembra 2012, vyberajú sa poplatky podľa doterajších predpisov. Ide o zakotvenie princípu zákazu retroaktivity, avšak iba vo vzťahu k úkonom navrhnutým alebo konaniam začatým do uvedeného dňa (t.j. do 30. septembra 2012). V prípade podania odvolania vzniká poplatková povinnosť podľa § 5 zákona č. 71/1992 Zb. podaním odvolania, ktoré je poplatkovým úkonom (podobne je to v prípade dovolania). Ak bolo odvolanie (dovolanie) podané po 30. septembra 2012, i keď samotné konanie na súde prvého stupňa začalo do 30. septembra 2012, vzťahuje sa na poplatkovú povinnosť v odvolacom (dovolacom) konaní právna úprava účinná po 30. septembri 2012.

Podľa položky 7a Sadzobníka v znení účinnom od 1. októbra 2012 sa za žalobu o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom platí súdny poplatok vo výške 20,- Eur. Ak je ustanovená sadzba za konanie, myslí sa tým konanie na jednom stupni (§ 6 ods. 2 prvá veta zákona č. 71/1992 Zb.). Poplatok podľa rovnakej sadzby sa ale vyberá aj v odvolacom konaní vo veci samej. Za dovolanie sa vyberá poplatok vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v Sadzobníku. Z uvedeného vyplýva, že sám zákonodarca pre poplatkové účely rozlišuje medzi konaním na prvom stupni a konaním odvolacím a dovolacím. Poplatková povinnosť za odvolanie (dovolanie) sa posudzuje v každom z týchto konaní samostatne, a to podľa právneho stavu platného v čase začatia odvolacieho (dovolacieho) konania.

Na opodstatnenosti právneho názoru, ktorý je vyjadrený v právnej vete tohto stanoviska, nič nemení skutočnosť, že pri položke 7a Sadzobníka nie je žiadna osobitná zmienka (poznámka) o platení súdneho poplatku za odvolanie a dovolanie. Ak totiž položka neobsahuje žiadnu poznámku, alebo v poznámke nie je zmienka o platení odvolania a dovolania, postupuje sa podľa § 2 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 5 ods. 1 písm. a/ a § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1992 Zb.“

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keď si ich náhradu neuplatnil. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.